

De beperkingen van het inzage-recht

prof. mr. J.M.A. Berkvens*

Financiële instellingen hebben veel te maken met verzoeken om inzage in gegevens die zij verwerken. Gezien aard en omvang van de gegevensverwerkende praktijk van financiële instellingen is dat nauwelijks een verrassing te noemen. Niet altijd is duidelijk of een verzoek om inzage moet worden gehonoreerd. In dit artikel wordt ingegaan op de omvang van het inzage-recht. Het recht op inzage is vastgelegd in art. 35 van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).¹ Het inzage-recht stelt de betrokkene in staat om na te gaan of zijn persoonsgegevens op behoorlijke wijze worden verwerkt. De Wbp begrenst het recht op inzage tot persoonsgegevens. De verwerking daarvan moet vallen onder het bereik van de Wbp. Een verzoek om inzage moet voldoen aan enkele procedurele randvoorwaarden. Belangen van derden kunnen prevaleren boven het inzage-recht van de betrokkene. Er is het nodige geprocedeerd over het recht op inzage. Op diverse aspecten van het recht op inzage heeft de rechter een uitspraak gedaan. Veel uitspraken hadden betrekking op casuïstiek in de financiële sector. Ook is de afgelopen jaren in diverse publicaties aandacht besteed aan de reikwijdte van het inzage-recht.² Ook daarin speelde de financiële sector een grote rol. Hierna volgt een bespreking van de spelregels bij

verzoeken tot inzage.³ Het accent ligt daarbij op de inzage in de persoonsgegevens zelf. Soms valt informatie over de logica achter een verwerking ook onder het inzage-recht. Inzage in de logica achter een verwerking (art. 35 lid 4 en 42 lid 4 Wbp) komt bij de bespreking van art. 43 sub e Wbp aan de orde.

Artikel 35 Wbp

1. De betrokkene heeft het recht zich vrijelijk en met redelijke tussenpozen tot de verantwoordelijke te wenden met het verzoek hem mede te delen of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. De verantwoordelijke deelt de betrokkene schriftelijk binnen vier weken mee of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt.
2. Indien zodanige gegevens worden verwerkt, bevat de mededeling een volledig overzicht daarvan in begrijpelijke vorm, een omschrijving van het doel of de doeleinden van de verwerking, de categorieën van gegevens waarop de verwerking betrekking heeft en de ontvangers of categorieën van ontvangers, alsmede de beschikbare informatie over de herkomst van de gegevens.
3. Voordat een verantwoordelijke een mededeling doet als bedoeld in het eerste lid, waartegen een derde naar verwachting bedenkingen zal hebben, stelt hij die derde in de gelegenheid zijn zienswijze naar voren te brengen indien de mededeling gegevens bevat die hem betreffen, tenzij dit onmogelijk blijkt of een onevenredige inspanning kost.
4. Desgevraagd doet de verantwoordelijke mededelingen omtrent de logica die ten grondslag ligt aan de geautomatiseerde verwerking van hem betreffende gegevens.

1. Is sprake van persoonsgegevens van verzoeker?

Algemeen

Bij een verzoek om inzage in persoonsgegevens moet worden bezien of inderdaad sprake is van persoonsgegevens.⁴ De definitie van een persoonsgegeven is *elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon*. Natuurlijke persoon wil zeggen dat het moet gaan om een levende persoon. Gegevens van overleden rekeninghouders vallen dus

* Jan Berkvens is hoogleraar Informatie en Recht aan de Radboud Universiteit Nijmegen en tevens adjunct directeur Juridische Zaken bij Rabobank Nederland.

1. *Kamerstukken II 1997/98*, 25 892, A, p. 9; *Kamerstukken II 1997/98*, 25 892, nr. 3, p. 157-159; *Kamerstukken II 1998/99*, 25 892, nr. 6, p. 46-47; *Kamerstukken II 1998/99*, 25 892, nr. 8, p. 27-28; *Kamerstukken II 1998/99*, 25 892, nr. 9, p. 6-8; *Kamerstukken II 1998/99*, 25 892, nr. 13, p. 16-17 (Bron: Kluwer, module privacy en persoonsgegevens).
2. W.A.K. Rank en A.J. Haasjes, 'Misbruik van de Wbp in civiele procedures tegen financiële instellingen', *FR* 2005, nr. 12; G.J. Zwenne & J. Webbinck 'De winstverdubelaar en de Wbp: over de reikwijdte en inhoud van het kennismakingsrecht van artikel 35', *P&I* 2006, 2, p. 1-8; G.-J. Zwenne, 'Nogmaals de WBP en de winstverdubelaar', *Computerrecht* 2007/172; J.P. van Schoonhoven, 'Inzage bij banken; een recht te ver?', *Computerrecht* 2006, 99; J.M.A. Berkvens, 'Inzage, inzicht of overzicht', *P&I* 2005, p. 119-121; A.J.E. van den Bergen, 'De Wet bescherming persoonsgegevens in de financiële procespraktijk', *FR* 2005, 10, p. 296-306; A.D. Putker-Blees en A. Meulenveld, 'Inzicht in het inzage-recht', *Tijdschrift Recht en Arbeid*, nr. 2006/10; P.J.A. de Hert e.a., 'De WBP na de Dexia-uitspraken', *P&I* 2007-4, p. 147-157; J. Holvast, 'Annotatie bij Rb. Amsterdam 19 mei 2005', *Computerrecht* 2005, 49, p. 323-327; G.-J. Zwenne e.a., *Eerste fase evaluatie Wet bescherming persoonsgegevens, Litteratuuronderzoek en knelpuntenanalyse*, WODC 2007; J.M.A. Berkvens, 'Wob-verzoek om inzage in politieregister', noot bij ABRvS, s-Gravenhage 29 november 2006, nr. 200601984/1, *LJINAZ3237*, *P&I* 2007/1, p. 25/26; J.M.A. Berkvens, 'Persoonsgegevens, wat zijn dat?', *P&I* 2005/6, p. 258-259.

3. Veel casuïstiek in de financiële sector heeft betrekking op het recht van correctie. Vooral de vastlegging van gegevens bij het Bureau kredietregistratie (Bkr) of in incidentenregisters van financiële instellingen is aanleiding tot correctieverzoeken. Die blijven hier buiten beschouwing. Ook zijn de gevolgen van de komende privacygedragscode financiële instellingen 2009 nog niet verwerkt.
4. Zie voor een overzicht van mogelijk relevante invalshoeken *Advies 4/2007 over het begrip persoonsgegeven* van de Groep gegevensbescherming art. 29 d.d. 20 juni 2007. De ruime benadering in dit advies wordt nog niet door alle lidstaten gedeeld.

buiten het bereik van de Wbp.⁵ Afdoende geanonimiseerde gegevens vallen ook buiten het bereik van de Wbp. Gegevens betreffende rechtspersonen vallen eveneens buiten het bereik van de Wbp. Contactgegevens van functionarissen van ondernemingen zijn gewoon persoonsgegevens. Gegevens van kleine ondernemingen zoals eenmanszaken en maatschappen vallen eveneens gewoon onder de Wbp.⁶ En een document of andere gegevensdrager met persoonsgegevens vormt op zichzelf geen persoonsgegeven.⁷

In Nederland wordt door de wetgever uitgegaan van de subjectieve kennis van de verantwoordelijke voor de verwerking.⁸ Het gaat dus niet om de vraag of de verantwoordelijke geacht kan worden in staat te zijn bepaalde gegevens in verband te brengen met een bepaalde persoon maar ook of hij van die mogelijkheid op de hoogte is.⁹ Een IBAN-service waarbij 9-cijferige bankrekeningnummers worden omgezet in een IBAN vormt dus een verwerking van persoonsgegevens indien dit gebeurt door een bank. Maar indien de service wordt verleend door een bedrijf dat niet beschikt over de bij de rekeningnummers behorende NAW-gegevens is geen sprake van verwerking van persoonsgegevens.

Als in een verwerking sprake is van *toevallige* aanwezigheid van gegevens over een persoon is de wet vermoedelijk niet van toepassing: de voormalige Registratiekamer overwoog in dat verband ten aanzien van de gegevens van de begunstigde van een levensverzekering het volgende: *Een vraag om informatie over een lopende polis van levensverzekering kan worden gezien als een verzoek om inzage zoals bedoeld in art. 29 WPR als het gaat om een verzoek van de geregistreerde over hem betreffende persoonsgegevens. Daarvoor is vereist dat de opgenomen*

*gegevens op de betreffende persoon betrekking hebben. De vermelding dient voldoende zelfstandige betekenis te bezitten. De enkele vermelding met naam of enig ander gegeven in een gegevensverzameling die betrekking heeft op een contractuele verhouding tussen anderen (in casu de relatie tussen de verzekeraar en de verzekerde) maakt iemand (in casu de begunstigde) nog niet tot zelfstandig geregistreerde.*¹⁰ Dit betekent dat de vermelding van een naam in een al dan niet elektronisch document niet per definitie dient te worden opgevat als de verwerking van een persoonsgegeven. Denk ook aan de vermelding van de naam van een getuige in de incidentenregistratie bij de veiligheidsafdeling van een financiële instelling. Of de losse vermelding van een naam in werkdocumenten of notulen. Ook kan een gegeven veeleer betrekking hebben op een aangelegenheid (bijvoorbeeld de beschrijving van een incident) dan op een persoon.¹¹

2. Is sprake van van de Wbp uitgezonderde verwerkingen?

Als sprake is van een verwerking van persoonsgegevens geldt als uitgangspunt de toepasselijkheid van de Wet bescherming persoonsgegevens. In art. 2 van de Wbp worden echter diverse verwerkingen van persoonsgegevens vrijgesteld van toepasselijkheid van de Wbp. Naast verwerkingen in het kader van enkele publiekrechtelijke doeleinden zijn dat verwerkingen voor persoonlijke of huiselijke doeleinden en sommige niet geautomatiseerde verwerkingen (enkelvoudige dossiers of ongestructureerde verzamelingen).

Persoonlijk gebruik (art. 2 lid 2 sub a)

Ook in de werksituatie kan sprake zijn van de verwerking van persoonsgegevens voor persoonlijk gebruik. Op grond van art. 2 lid 2 sub a is de Wbp dan niet van toepassing: *Het 'persoonlijk gebruik' ziet zowel op de situatie buiten het werk als daarbinnen. Veel beroepsbeoefenaars houden (...), ook in het kader van hun werk, eigen lijstjes bij, bijvoorbeeld adresbestanden van personen met wie zij regelmatig contact onderhouden. Zij hebben het karakter van persoonlijke aantekeningen, dienend als geheugensteun. Deze laatste zijn van de werking van het wetsvoorstel uitgezonderd. Dit wordt niet anders wanneer bij voorbeeld een secretaresse van de beroepsbeoefenaar in bijzondere gevallen ook daarvan kennis neemt.*¹² Men kan hier ook denken aan de werkaantekeningen van een accountmanager. De memorie van toelichting vervolgt echter: *Zodra echter een verwerking beoogd is voor gebruik door meerdere personen, is het wetsvoorstel van toepassing.* Of, zoals tijdens de behandeling van de voorganger van de Wbp, de Wet persoonsregistraties, in de Eerste Kamer werd opgemerkt: *Het persoonlijke van het gebruik van de informatie is over op het moment dat de advocaat*

5. Gegevens betreffende overleden personen vallen wel onder het medisch beroepsgeheim. In de Nederlandse rechtsfeer wordt ervan uitgegaan dat het medisch beroepsgeheim zich mede uitstrekt tot na het tijdstip van overlijden van een patiënt. Het onderhavige wetsvoorstel strekt zich daar niet toe uit. Mogelijk onzorgvuldig gedrag met betrekking tot deze gegevens in verhouding tot nabestaanden kan in rechte aan de orde worden gesteld volgens het algemene recht inzake onrechtmatige daad (*Kamerstukken II 1997/98, 25 892, nr. 6, p. 27*).
6. Gegevens van kleine ondernemingen worden geacht persoonsgegevens te zijn van de persoon van de ondernemer. *Kamerstukken II 1997/98, 25 892, nr. 3, p. 47*.
7. Afdeling bestuursrechtspraak, Raad van State 200601984/1 d.d. 29 november 2006 (onderscheid gegevens en gegevensdrager). Zie ook *Uitsprakenbundel Wet bescherming persoonsgegevens*, van Dijk e.a. (red.), Den Haag, SDU 2009. Zie nr. 35.6.
8. *Kamerstukken II 1997/98, 25 892, nr. 3, p. 47*: Twee factoren hierbij spelen een rol: 'de aard van de gegevens en de mogelijkheden van de verantwoordelijke om de identificatie tot stand te brengen.' Het College bescherming persoonsgegevens echter lijkt een aanhanger te zijn van de objectieve leer. Zo valt te lezen in zijn 'Richtsnoeren publicatie persoonsgegevens op internet'. Zie p. 10 van de Richtsnoeren (*Sicr.* 11 december 2007). Zie mijn bespreking Richtsnoeren publicatie persoonsgegevens op internet, *Computerrecht* 2008/5/199-201.
9. *Kamerstukken II 1997/98, 25 892, nr. 3, p. 49*: Wat blijkens het voorgaande voor de verantwoordelijke geldt, geldt bij het verstrekken van gegevens aan een derde uiteraard ook voor de ontvanger. Dat betekent dat de verantwoordelijke zich in een dergelijk geval zal moeten afvragen of de bewuste gegevens in handen van de ontvanger al dan niet als identificeerbaar zullen moeten worden aangemerkt. Bepalend is wat in de gegeven situatie redelijkerwijs mag worden verwacht. Naarmate een verstrekker over meer mogelijkheden beschikt om de risico's van identificatie door de ontvanger te voorzien of te beperken, mag van hem in dit opzicht meer zorgvuldigheid worden verwacht.

10. Verstrekken van gegevens over een levensverzekeringpolis, onderzoeksrapport Registratiekamer van 17 februari 1995: samenvatting op p. 55/56 van jaarverslag 1995. Vergelijkbaar: uitspraak Registratiekamer van 12 september 1994, 94.E.152 inzake FIOM; gepubliceerd in *Persoonsgegevens beschermd*, van WPR naar WBP, Den Haag, SDU 1997, p. 231.
11. Europees hof voor de rechten van de mens (vierde kamer), 4 januari 2007, nr. 39658/05, *RvdW* 2007, 449 (onderscheid zaaksgegevens versus persoonsgegevens).
12. Zie *Kamerstukken II 1997/98, 25 892, nr. 3, p. 70*.

de informatie in het verkeer tot derden gebruikt.¹³ Kennelijk kan ook het tijdselement nog een rol spelen. In het voorbeeld van de accountmanager: zodra de aantekeningen worden overgedragen, worden het persoonsgegevens.

Toepassing 2 lid 2 sub a op persoonlijke aantekeningen

In de Dexiazaken¹⁴ is aan de orde geweest in hoeverre persoonlijke aantekeningen van medewerkers vallen onder een verzoek om inzage. Het hof redeneert als volgt (3:2).

Dexia hoeft geen kopieën over te leggen van interne notities die de persoonlijke gedachten van medewerkers van Dexia bevatten en uitsluitend zijn bedoeld voor intern overleg en beraad, aangezien [verweerder] daarop geen recht heeft, waarbij het hof verwijst naar HR 24 januari 2003, nr. C01/143, NJ 2003, 491 en art. 2 lid 2, onder a, Wbp. Dat wordt anders als deze notities in een bestand worden opgenomen. Onder bovenbedoelde interne notities kunnen niet worden begrepen notities van persoonsgegevens die Dexia bij derden heeft opgevraagd zoals bij het Bkr (*JB: Bureau kredietregistratie*), of notities van persoonsgegevens die Dexia heeft opgevraagd bij [verweerder] zelf, bijvoorbeeld in verband met het opstellen van zijn cliëntenprofiel. Laatstbedoelde notities vallen dus wél onder het recht op kennisneming ingevolge art. 35 Wbp (r.o. 4.9.2-4.10.10).

De overwegingen van de Hoge Raad waarnaar het hof verwijst luiden¹⁵:

2.1.11 Het oordeel van president en hof dat persoonlijke werkaantekeningen van de hulpverlener niet ter inzage gegeven behoeven te worden, is juist. Deze maken geen onderdeel uit van het dossier. Hetzelfde geldt voor medische dossiers, zie Hof Amsterdam 9 juli 1987, Tijdschrift voor Gezondheidsrecht (*TvG*) 1987/64, Hof Den Haag 4 december 1986, *TvG* 1988/70, Rechtbank Rotterdam 22 maart 1989, *TvG* 1989/81, A. M. E. Bolscher en J. Wijkstra, Inzagerecht en teambehandeling in de psychiatrie, *TvG* juni 1993, p.189-195, B. Sluyters en M. C. H. I. Biesart, De geneeskundige behandelingsovereenkomst, 1995, p. 65/66.

2.1.12 Hof en President zijn er, gezien hun oordeel dat het contactjournaal mede persoonlijke werkaantekeningen bevat, kennelijk van uitgegaan dat het contactjournaal ook andere informatie bevat die in beginsel wél ter inzage zou behoren te zijn. Het hof heeft echter kennelijk aannemelijk geoordeeld de stelling van de Stichting dat het contactjournaal dient als geheugensteun voor de maatschappelijk werker bij de voorbereiding van officiële rapportages betreffende het hulpverleningsproces aan [dochter 1] en [dochter 2] (memorie van antwoord nr. 5, pleitnota hoger beroep nr. 11) waarin deze informatie is verwerkt en dat de vader over deze stukken reeds beschikt nu deze stukken in de procedures over herstel in gezag en omgang in het geding

zijn gebracht (pleitnota hoger beroep nr. 17). Dat oordeel kan de beslissing van het hof dragen en behoeft, in aanmerking genomen de aard van de kort-gedingprocedure, geen nadere motivering.

De Hoge Raad komt tot een zelfde conclusie als het hof (3:14)¹⁶:

3.14 Het hof heeft kennelijk geoordeeld dat notities van persoonsgegevens die bij derden of bij [verweerder] zelf zijn opgevraagd naar hun aard deel uitmaken van een bestand of bestemd zijn om in een bestand te worden opgenomen. Dit oordeel is onjuist noch onbegrijpelijk, nu aannemelijk moet worden geacht dat dergelijke, met een bepaald doel opgevraagde notities bestemd zijn om tezamen met andere persoonsgegevens van [verweerder] te worden bewaard en door Dexia geen omstandigheden zijn aangevoerd die een ander oordeel rechtvaardigen. Het hof heeft voornoemde notities terecht onderscheiden van interne notities die de persoonlijke gedachten van medewerkers van Dexia bevatten en die uitsluitend zijn bedoeld voor intern overleg en beraad, omdat het bij laatstgenoemde notities veel minder vanzelfsprekend is dat deze bedoeld zijn om tezamen met andere persoonsgegevens in een bestand te worden opgenomen.

Daarbij ga ik er van uit dat de redenering die de HR volgt ten aanzien van het schonen van *passages* in kopieën wegens belangen van derden ook geldt ten aanzien van *passages* die vallen onder de exceptie van art. 2 lid 2 sub a Wbp.¹⁷

In de motivering worden persoonlijke notities die niet bestemd zijn om in een dossier of bestand te worden opgenomen dus uitgezonderd van het recht op inzage. Waar het de Hoge Raad om lijkt te gaan is de persoonlijke gedachten van de medewerker van het inzagerecht uit te sluiten. Het onderscheid tussen een verslag voor zover dat een mening weergeeft of een vastlegging van feiten vormt is van belang. Daarbij is naar mijn mening niet altijd relevant waar de schriftelijke weergave van die gedachten is opgeslagen. Het persoonlijke logboek van een medewerker vormt mijns inziens een verlengde van zijn geheugen. Als om praktische redenen de vastlegging van de gedachten fysiek in het cliëntdossier is opgeslagen betekent dat niet dat enkel en alleen daardoor de inhoud van de gedachtevorming buiten de uitzondering zou moeten vallen. Als duidelijk sprake is van een persoonlijke aantekening die niet voor verder gebruik door derden bestemd is zou ook bij opslag in het cliëntdossier de uitzondering van art. 2 lid 2 sub a naar mijn mening moeten kunnen blijven gelden. De persoonlijke aard van die aantekening zal dan uiteraard wel aantoonbaar moeten zijn.

Niet geautomatiseerde dossiers

Op grond van art. 2 lid 1 Wbp blijft de Wbp buiten toepassing als sprake is van persoonsgegevens die zijn opgeslagen in een enkelvoudig niet geautomatiseerd dossier.¹⁸ Verzoeken om inzage houden vaak verband met een conflict tussen de

13. *Handelingen I 19095 Wet persoonsregistraties 27 december 1988 EK 1414-586 Kolom 3 p. 25.*

14. *LJN AZ4663*, Hoge Raad, R06/045HR d.d. 29 juni 2007 (Dexia-1); *LJN AZ4664*, Hoge Raad, R06/046HR d.d. 29 juni 2007 (Dexia-2).

15. HR 24 januari 2003, nr. C01/143, NJ 2003, 491.

16. *LJN AZ4663*, Hoge Raad, R06/045HR d.d. 29 juni 2007 (Dexia-1); *LJN AZ4664*, Hoge Raad, R06/046HR d.d. 29 juni 2007 (Dexia-2).

17. *LJN BA3529*, Hoge Raad, R06/163HR d.d. 29 juni 2007 (HBU), r.o. 3.6 laatste 2 zinnen.

18. *Zie Kamerstukken II 1997/98*, 25 892, nr. 3, p. 54.

verzoeker en de verantwoordelijke. In een dergelijk geval is er vaak naast de normale verwerking van persoonsgegevens sprake van een dergelijk enkelvoudig dossier dat berust bij een leidinggevende of een interne of externe bemiddelaar of adviseur.¹⁹ Een *verzameling* van dergelijke niet geautomatiseerde dossiers valt eveneens op grond van art. 2 lid 1 buiten de Wbp als de verzameling ongestructureerd is. Het bestaan van de mogelijkheid van alfabetisch-lexikografische benadering van de verzameling is volgens de Memorie van Toelichting onvoldoende om structuur te veronderstellen.²⁰

In de Dexiazaken oordeelde de Hoge Raad dat in casu een verzameling bandopnamen als een gestructureerd bestand moet worden aangemerkt dat onder het bereik van de Wbp valt.²¹

3. Betreft het verzoek niet (meer) beschikbare gegevens?

Het inzagerecht *van de Wbp* heeft alleen betrekking op gegevens die (nog steeds) in een verwerking aanwezig zijn. Ze vallen pas na vastlegging onder een inzagerecht. Dit volgt uit de formulering van art. 35 waarin staat dat het moet gaan om gegevens die *worden* verwerkt. Als gegevens reeds zijn vernietigd of - vanwege een tijdelijk karakter (denk aan een beeldschermweergave) - niet meer bestaan vallen ze buiten het inzagerecht. Wat je niet hebt kun je niet geven. De verantwoordelijke kan op grond van de Wbp niet worden verplicht tot reconstructie. Aldus het Hof Arnhem in een zaak waarbij een klant zijn bank vroeg om de gegevens van zijn effectenpositie op een bepaald tijdstip achteraf te reconstrueren.²² Indien de rechter een verzoek om reconstructie toewijst onder dwangsom geldt overigens de beperking van art. 611 sub d Rv dat de dwangsom opschort voor zover het voor de veroordeelde onmogelijk is de hoofdveroordeling uit te voeren.

4. Is sprake van misbruik van recht?

In de Dexia-uitspraken²³ is ingegaan op het leerstuk misbruik van recht.²⁴ Daarbij is uitgesproken dat het gebruiken van een inzageverzoek om (in casu) de bank te hinderen als mis-

bruik van recht kan worden aangemerkt. De bewijslast ligt bij de verantwoordelijke. De bewijslast voor de verantwoordelijke is zwaar omdat de betrokkene geen verplichting heeft om de achtergrond van zijn verzoek om inzage te motiveren. In casu was door verweerder aangevoerd dat de betrokkene (ten onrechte) het inzagerecht onder de Wbp gebruikte om een beter gedocumenteerde procespositie op te bouwen.²⁵

Dat daarvoor echter de inzage-procedure van art. 843 a en b van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering gebruikt moet worden (inzage, afschrift of uittreksel van bescheiden voor o.a. bewijsdoeleinden). Het gebruik maken van het inzagerecht onder de Wbp voor de doeleinden van art. 843a en b Rv wordt echter door de Hoge Raad niet a priori gezien als misbruik van recht omdat het recht op inzage een zelfstandig recht is. Indien misbruik van (het inzage)recht wordt geclaimd als grondslag voor het weigeren van inzage kan de verantwoordelijke op basis van art. 3:13 BW verweer voeren. Hij moet dan aantonen dat de betrokkene zijn bevoegdheden onder art. 35 Wbp gebruikt voor een ander doel dan waarvoor de bevoegdheid is verleend.²⁶ In het Verenigd Koninkrijk speelde de fameuze Durant-zaak, waarbij Durant in een conflict met Barclays Bank probeerde zijn dossier bij bemiddelaar FSA op te vragen teneinde zijn procesdossier aan te vullen. Daar werd door het Court of Appeal misbruik van recht aangenomen.²⁷ Overigens zal misbruik vaak ook strijdig zijn met de rechten en vrijheden van de organisatie van de verantwoordelijke. Die kan dan met een beroep op art. 43 sub e van de Wbp (zie hierna) inzage weigeren.

5. Valt het inzage verzoek onder één van de uitzonderingen van art. 43 Wbp?

Algemeen

Art. 43 Wbp bevat een vijftal gronden op basis waarvan de rechten van de betrokkene (waaronder ook dat op *inzage*) kunnen worden beperkt *voor zover* dat noodzakelijk is om aan bepaalde belangen tegemoet te komen. De formulering van art. 43 Wbp bevat de term 'voor zover'. Dat kan worden opgevat als een mogelijkheid om inzage te beperken *tot een deel* van de gegevens. Ook biedt het de mogelijkheid om het voldoen aan een verzoek uit te stellen voor zover het binnen de gestelde *termijn* van 4 weken niet goed mogelijk is. Drie van de vijf gronden hebben uitsluitend betrekking op de overheid (zie sub a, c en d). Onderdelen b en e zijn ook van belang voor de particuliere sector. Ze worden aansluitend behandeld. Daarbij wordt onderdeel e uitgebreid besproken.

19. Zie bijvoorbeeld het zogenaamde Zwartboek arrest: HR 3 juni 2005, LjN AT1093. (Met een voor de uitleg van art. 36 en 46 interessant doch voor dit artikel minder relevant vervolg in LjN BI6357, Gerechtshof 's-Hertogenbosch.) Art. 2 lid 1 Wbp staat overigens los van de vraag of een dergelijk dossier op grond van het nog te bespreken art. 43 Wbp uitgezonderd zou mogen worden van het recht op inzage.
20. Zie *Kamerstukken II 1997/98*, 25 892, nr. 3, p. 54.
21. LjN AZ4663, Hoge Raad, R06/045HR (Dexia-1) en LjN AZ4664, Hoge Raad, R06/046HR d.d. 29 juni 2007 (Dexia-2), r.o. 3.7.
22. *Uitsprakenbundel Wet bescherming persoonsgegevens*, van Dijk e.a. (red.), Den Haag, SDU 2009. Zie nr. 35.8. Zie over reconstructie ook Simitis, *Kommentar zum Bundesdatenschutzgesetz*, p. 899: '(...) *Das Auskunftsrecht des Betroffenen bezieht sich auf die zu seiner Person gespeicherten Daten. Haben Bedienstete der verantwortlichen Stellen nur Kenntnis von personenbezogenen Daten, ohne dass diese gespeichert sind, so besteht kein Auskunftsanspruch nach Abs. 1. Das Auskunftsrecht erstreckt sich auch nicht af bereits gelöschte Daten.*'
23. LjN AZ4663, Hoge Raad, R06/045HR d.d. 29 juni 2007 (Dexia-1); LjN AZ4664, Hoge Raad, R06/046HR d.d. 29 juni 2007 (Dexia-2); LjN BA3529, Hoge Raad, R06/163HR d.d. 29 juni 2007 (HBU).
24. Volgens *Kamerstukken II 1998/99*, 25 892, nr. 3, p. 157 strekt het inzagerecht ertoe dat de betrokkene kan nagaan of zijn gegevens op rechtmatige wijze worden verwerkt.

25. Over fishing expedities zie ook *Inzagerecht bij faillissement*, B.M. Katan, Vennootschap en onderneming, *V&O februari 2007*, nr. 2.
26. Zie Europees hof voor de rechten van de mens (vierde kamer), 4 januari 2007, nr. 39658/05, *RvdW 2007*, 449. Zie ook de noot van Dommering in *Uitsprakenbundel Wet bescherming persoonsgegevens*, van Dijk e.a. (red.), Den Haag, SDU 2009, p. 534.
27. 'His claim is a misguided attempt to use the machinery of the Act as a proxy for third party discovery with a view to litigation or further investigation, an exercise, moreover, seemingly unrestricted by considerations of relevance. It follows that much of Mr. Durants complaint about redaction of other individuals names and details falls away, regardless of the outcome of the correct application of the provisions of section 7(4) – (6) for protection of the confidentiality of other individuals (see paragraphs 52-68 below).'[[2003] EWCA Civ 1746 Case No:B2/2002/2636 8th December 2003].

Inzage bij strafbare feiten

Grondslag 43 sub b betreft het beperken van onder meer het recht op inzage voor zover dat noodzakelijk is voor de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten. Alhoewel de staat daarbij een hoofdrol vervult, valt niet te ontkennen dat ook financiële instellingen eigen verantwoordelijkheden hebben op het gebied van met name de voorkoming en opsporing. De incidentenregisters van de veiligheidsafdelingen spelen daarbij een belangrijke rol.²⁸ De betrokkenheid van de particuliere sector in het algemeen volgt ook uit art. 22 Wbp dat zelf geheel is gebaseerd op het uitgangspunt dat verantwoordelijke strafrechtelijke gegevens moeten kunnen verwerken ter voorkoming van tegen hen of hun organisatie gerichte criminaliteit. Er wordt zelfs een mogelijkheid gecreëerd om preventief of repressief op te treden ten behoeve van derden buiten de eigen groep mits een voorafgaand onderzoek succesvol is doorlopen.²⁹

6. Wat valt er onder art. 43 sub e Wbp?

Algemeen

Art. 43 sub e betreft een uitzondering op het recht van inzage voor zover dit noodzakelijk is voor de bescherming van de betrokkene of van de rechten en vrijheden van anderen. Uit de toelichting op de Wbp blijkt dat onder het begrip 'anderen' ook de verantwoordelijke kan vallen.³⁰ Het begrip 'anderen' is ruimer dan het begrip 'derde' uit art. 35 lid 3 Wbp waardoor ook de belangen van werknemers van de verantwoordelijke in het geding kunnen worden gebracht. Met een beroep op art. 43 sub e Wbp kan een verzoek om inzage worden geweigerd. Naast grondrechten kunnen ook andere belangen een rol spelen. De memorie van toelichting noemt als voorbeeld disproportionele administratieve lasten.³¹ Hierna wordt op enkele voorbeelden van prevalerende belangen ingegaan.

a. Is sprake van vertrouwelijke bedrijfsgeheimen?

Wat is een bedrijfsgeheim?

Het belang van de bescherming van bedrijfsgeheimen valt onder de strekking van art. 43 sub e. Het begrip bedrijfsgeheim kan naast gegevens ook de interpretatie die daar aan wordt gegeven omvatten almede de consequenties die daaraan worden verbonden. Ik ga daarbij uit van onderstaande cursieve omschrijving.

Gegevens zijn vastgelegde afbeeldingen van feiten of gedachten. Toepassing van kennis/ervaring op deze gegevens levert informatie op: de gegevens krijgen een bepaalde betekenis. Die betekenis kan opnieuw als gegeven worden vastgelegd. Gegevens of de betekenis die er aan wordt toegekend kunnen voor degene

die van deze gegevens of de betekenis ervan kennis neemt aanleiding zijn tot bepaald handelen. Toepassing van know-how op informatie stelt organisaties in staat om adequaat te reageren op de onderliggende situatie. Zowel gegevens als knowhow kunnen een bedrijfsgeheim vormen indien hun vertrouwelijkheid voor een onderneming van belang is.

Tijdens de totstandkoming van richtlijn 95/46/EG is considerans 41 toegevoegd waarin wordt gesteld dat verzoeken om inzage geen afbreuk mogen doen aan het 'zakengeheim'.³² Een beroep op het zakengeheim mag er echter niet toe leiden dat betrokkene alle informatie wordt geweigerd. Het zakengeheim dat gegevens kan omvatten maar ook de logica achter een verwerking.

Logica achter geautomatiseerde verwerkingen

In de Wbp wordt de omvang van het inzagerecht in een tweetal bepalingen uitgebreid tot achtergrondinformatie. In beide gevallen gaat het om achtergrondinformatie over geautomatiseerde verwerkingen. Het betreft het recht van art. 35 lid 4 Wbp op mededeling van de logica die ten grondslag ligt aan een geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens.³³ In art. 42 lid 4 Wbp wordt dit recht nog eens herhaald, toegespitst op besluiten die zijn gebaseerd op geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bestemd om een beeld te krijgen van bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid. Bijvoorbeeld profilering waarbij wordt bepaald of het zinvol is om iemand voor een effectenproduct te benaderen. Of een algoritme dat probeert de kans op betalingsachterstand in te schatten. In beide gevallen kan echter onder toepassing van art. 43 sub e Wbp het recht op inzage worden ingeperkt indien sprake is van bedrijfskritische processen.

Logica achter een niet geautomatiseerd(e) procedé/beslissing

Art. 35 lid 4 Wbp geeft een recht op inzage in de logica die aan een geautomatiseerde verwerking ten grondslag ligt. De meeste beslissingen worden echter genomen op basis van beoordelingen door personen. Het gaat daarbij om het volgende proces. De beoordelaar ontvangt gegevens die hij omzet in informatie en die met behulp van zijn knowhow leiden tot een besluit. Het besluit wordt vervolgens vastgelegd. Een belangrijk deel van het proces bestaat uit het toepassen van knowhow en het eventueel tijdelijk vastleggen van tussentijdse neerslagen van dat proces. Het lijkt me verdedigbaar dat de logica achter een niet geautomatiseerd procedé of een niet langs geautomatiseerde weg tot stand gekomen besluit buiten het inzagerecht valt (op grond van à contrario toepassen van art. 35 lid 4 Wbp). De vraag is echter hoever dan het begrip logica reikt. Denkbaar is dat de vastlegging van interne besluitvormingstrajecten buiten het inzagerecht valt.

28. Zie de inmiddels vervallen privacygedragscode financiële instellingen 2003 (met bijlagen). Onder meer gepubliceerd op de website van de Nederlandse vereniging van banken (www.nvb.nl).

29. Voor een mijns inziens te beperkte uitleg van art. 43 sub b Wbp zij verwezen naar de dissertatie van M.M. Koevoets, *Wangedrag van werknemers - De bevoegdheid van werkgevers tot opsporing en sanctienering*, Boom 2006, p. 35. Koevoets neemt echter wel een op het arbeidsrecht gebaseerde opsporingsbevoegdheid aan. Zie p. 337.

30. Zie *Kamerstukken II* 1997/98, 25 892, nr. 3, p.171.

31. Zie *Kamerstukken II* 1997/98, 25 892, nr. 3, p.171.

32. Voor de verantwoordelijke van belang is het recht om een onderneming te exploiteren. Dit recht is expliciet opgenomen in art. 16 van het EU-Handvest voor de grondrechten (OJ/EG C 364/12 d.d. 18/12/2000). Verzoeken om inzage en inlichtingen kunnen conflicteren met het zakengeheim en daardoor het exploiteren van een onderneming bemoeilijken.

33. Zie *Kamerstukken II* 1997/98, 25 892, nr. 3, p. 159: beperking van inzage zonder dat zulks ertoe mag leiden dat de betrokkene alle informatie wordt geweigerd.

Conclusie

Eerst moet worden nagegaan of de gevraagde gegevens of inlichtingen (waaronder knowhow) onder het inzagerecht vallen. Voor zover dat het geval is kan een beroep op de vrijstelling van art. 43 sub e Wbp worden gedaan indien het zakengeheim aan de orde is. Gegevens zullen dan naar mijn mening minder snel uitgezonderd worden maar inlichtingen over de inrichting van het proces vaker.

b. Is de vrijheid van meningsuiting in het geding?

Een ieder heeft het recht op vrijheid van meningsuiting.³⁴ Bijvoorbeeld hoe iemand tegen een ander aankijkt. Dat recht omvat niet alleen de bescherming van een uiting maar ook het recht om gegevens te verzamelen en daarover eigen gedachten te hebben. Dat betekent dat bij het waarnemen van personen en het ordenen van de gedachten over die personen ten minste een deel van dat proces in het bereik van het grondrecht valt. Denk bijvoorbeeld aan het inschatten van de noodzaak om een potentieel gevaarlijke klant aangepast te benaderen. Als in het kader van dat proces aantekeningen worden gemaakt vallen die m.i. onder het grondrecht.

c. Is de vrijheid van ongestoorde gedachtewisseling in het geding?

Organisaties dienen ruimte te hebben om ongestoord tot een oordeel te komen. Denk bijvoorbeeld aan een discussie in de kredietcommissie van een bank over het al dan niet verlenen van een financiële faciliteit aan een ondernemer. De Rechtbank Den Haag overwoog ten aanzien van gedachtewisseling het volgende³⁵:

'De stukken zijn, zo maakt de rechtbank op uit het bestreden besluit en uit de inhoud van de stukken zelf, alleen bedoeld voor intern gebruik. Niet alleen met het oog op een juiste uitoefening van verweerders taak, maar ook met het oog op het algeheel functioneren van diens organisatie, is het naar het oordeel van de rechtbank van belang dat de bij of voor verweerder werkzame personen binnen diens organisatie in vrijheid hun gedachten en opvattingen kunnen uiten. Dit door verweerder als 'ongestoorde gedachtewisseling' aangeduide belang moet naar het oordeel van de rechtbank dan ook worden aangemerkt als een van de rechten en vrijheden die art. 43, onder e, van de Wbp beoogt te beschermen.'

Overigens zij ook verwezen naar art. 9 EVRM wat betrekking heeft op de vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst.

d. Is sprake van een conflict met belangen van medewerkers of derden?

Denkbaar is dat de belangen van werknemers of van derden worden geschaad indien inzage wordt gegeven. Als voorbeeld noem ik de activiteiten van een bedrijfsbeveiligingsdienst die incidenten onderzoekt. Als een verdachte om inzage vraagt kunnen uit de details van het dossier gegevens te voorschijn komen over bronnen. Die bronnen kunnen dan gevaar lopen.

Het belang van de bescherming van de bron moet dan wijken voor dat van degene die inzage vraagt. Dus geen inzage. In de Philadelphiazaak oordeelde de Rechtbank Zutphen dat toegezegde vertrouwelijkheid in de weg kon staan aan het verschaffen van inzage in verklaringen van collega's over betrokkene.³⁶ In de HBU-zaak oordeelde de rechter dat onder omstandigheden ook passages mogen worden afgedekt.³⁷

e. Is sprake van auteursrechtelijk beschermde werken?

Een voorbeeld van het belang van een bedrijfsgeheim vormt het verzoek om inzage in een psychologische test.³⁸ Het Nederlands instituut voor psychologen vroeg het College bescherming persoonsgegevens (Cbp) om zijn zienswijze met betrekking tot inzage in testgegevens bij het afnemen van psychologische testen. Het Cbp woog aan de hand van de criteria van art. 8 lid 2 EVRM het belang van het recht op inzage enerzijds tegen het belang van het behoud van waarde van de tests en de auteursrechtelijke bescherming ervan anderzijds en concludeerde tot een inperking van het recht op inzage.

f. Gaat het om de verdediging van rechten?

In geval van een conflict met een betrokkene moet verantwoordelijke zich kunnen verweren. Dat is alleen goed mogelijk indien door verantwoordelijke ingeschakelde interne en externe adviseurs vrijelijk kunnen adviseren. Dat wordt bemoeilijkt als hun analyses van de onderhanden casuïstiek ook de betrokkene moeten worden overhandigd. Daarbij zij opgemerkt dat de rol van de adviseur bestaat uit het toepassen van knowhow op gegevens en niet uit het verzamelen van persoonsgegevens. Ten aanzien van vertrouwelijke correspondentie zie ook art. 8 EVRM.

g. Is sprake van overige conflicten met belangen van de verantwoordelijke?

Onder deze noemer kunnen alle eerder genoemde belangen worden gebracht. Maar ook andere belangen van de verantwoordelijke kunnen een rol spelen. Het verschaffen van inzage aan de verdachte van bijvoorbeeld een hypotheekfraude schaaft potentieel de belangen van de financier doordat de verdachte op de hoogte geraakt van de informatiepositie van de verantwoordelijke en daar misbruik van kan maken. Bijvoorbeeld door getuigen onder druk te zetten of door bewijsmateriaal te manipuleren. Grootschalige herhaalde inzage verzoeken kunnen een onevenredige belasting veroorzaken (samenloop met de zelfstandige weigeringsgrond van art. 35 lid 1).

7. Geldt een beperking op grond van belangen van derden?

Art. 35 lid 3 betreft de bescherming van derdebelanghebbenden. De wet beperkt de derde belanghebbende tot derden in de zin van de Wbp. Daaronder vallen op grond van de definitie van 'derden' in art. 1 Wbp niet de betrokkene, de ver-

34. Zie art. 10 EVRM (Vrijheid van meningsuiting).

35. Rb. 's-Gravenhage, 27 december 2005, nr. AWB 0515365 WPD. Gepubliceerd in *Uitsprakenbundel Wet bescherming persoonsgegevens*, van Dijk e.a. (red.), Den Haag, SDU 2009. Zie nr. 43.2.

36. Rechtbank Zutphen, *LJN* BE8959 van 20 augustus 2008.

37. *LJN* BA3529, Hoge Raad, R06/163HR d.d. 29 juni 2007 (HBU), r.o. 3.6 laatste 2 zinnen.

38. *P&I* 2008/5 nrs. 250 en 263.

antwoordelijke, de bewerker³⁹ of een werknemer van verantwoordelijke of bewerker. Daarmee is het bereik van dit artikel minder ruim dan dat van art. 43 sub e Wbp, dat ook de belangen van werknemers beschermt. Van belang is (anders dan art. 43 sub e Wbp) dat de derdebelanghebbende voorafgaand aan het voldoen aan een inzage verzoek wordt ingelicht over de voorgenomen verstrekking zodat hij daar eventueel tegen in het geweer kan komen. Eventueel kan de verantwoordelijke zelf de bezwaren van overige belanghebbenden via art. 43 sub e Wbp honoreren. Het is merkwaardig dat een werknemer in dit verband niet hoeft te worden ingelicht. Eveneens merkwaardig is dat de werkgever geen *verplichting* onder de Wbp heeft om op grond van de belangen van de overige belanghebbenden inzage op basis van art. 43 sub e te beperken. Overigens kan te ruimhartige inzage onrechtmatige daad opleveren ten opzichte van de benadeelde.⁴⁰

8. Procedurele aspecten

Afgezien van de vraag wat onder een eventueel recht op inzage valt zijn er ook enkele aspecten van meer procedurele aard die in dit onderdeel achtereenvolgens worden besproken.

a. Is sprake van onredelijke frequentie van verzoeken?

Op grond van art. 35 lid 1 van de Wbp kan de betrokkene 'met redelijke tussenpozen' verzoeken om inzage in zijn gegevens. In de memorie van toelichting op de Wbp wordt aangegeven dat deze zinsnede een zelfstandige weigeringsgrond inhoudt, die naast art. 43 sub e Wbp kan worden ingeroepen.⁴¹ Wat die redelijke tussenpozen zijn vermeldt de toelichting niet. Bij buitensporige verzoeken tot inzage kunnen de rechten en vrijheden van de verantwoordelijke in het geding zijn en kan dit artikel eveneens worden ingeroepen. Indien een financiële instelling een verzoek om inzage weigert staan de betrokkene diverse mogelijkheden ten dienst. Hij kan zich wenden tot de klachtencommissie van de financiële instelling en daarna tot het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid). Ook kan hij zich wenden tot het Cbp of een verzoekschrift indienen bij de rechtbank. Ook combinaties zijn mogelijk. Daarbij moeten de daarvoor geldende termijnen in acht worden genomen. Het opnieuw indienen van een verzoek om inzage uitsluitend om een verlopen termijn ongedaan te maken kan mijns inziens als onredelijk worden aangemerkt.

b. Is een verzoek om inzage voldoende gespecificeerd?

Algemeen

Het recht op inzage is ongeclausuleerd. Dat betekent dat een verzoeker zijn verzoek niet hoeft toe te lichten.⁴² Enige toelichting kan echter ook in het belang van de verzoeker zijn. Een toelichting op het inzageverzoek stelt de verantwoordelijke in staat gericht te zoeken en verkleint de kans dat een verantwoordelijke niet in staat is om alle relevante gegevens

te lokaliseren. Het staat de verantwoordelijke ook vrij om te vragen naar de achtergronden van het verzoek en naar eventueel nadere gegevens om de gevraagde gegevens te kunnen terugvinden. De verzoeker hoeft die inlichtingen niet te geven. Indien bijvoorbeeld wordt gevraagd naar de inhoud van telefoonopnames kan *afhankelijk van de inrichting van het voice-logging systeem* slechts worden gezocht indien bij benadering de data van de betreffende gesprekken bekend zijn. Het volledig moeten afuisteren van alle tapes zou (beroep op redelijkheid en de billijkheid) kunnen leiden tot toepasselijkheid van de exceptie van art. 43 sub e Wbp of een beroep mogelijk maken op art. 3:13 BW (misbruik van recht). Bij een onge-specificeerd verzoek om inzage in een omvangrijke gegevensverzameling kan de verantwoordelijke overwegen om in eerste instantie een overzicht van de beschikbare documenten te verschaffen met de vraag of de betrokkene wil aangeven welke documenten hij al heeft en welke hij precies zou willen hebben.⁴³ Daarbij kan de verantwoordelijke inzage achterwege laten indien sprake is van gegevens waarover de betrokkene reeds beschikt en aan de hand waarvan hij zich reeds een oordeel heeft kunnen vormen.⁴⁴

Dexia

Bij de Dexiazaken heeft de Hoge Raad zich gebogen over het vraagstuk van inzage bij banken in opnames van telefoongesprekken.⁴⁵ De inmiddels vervallen Privacygedragscode Financiële Instellingen 2003 speelde daarbij een belangrijke rol. Financiële instellingen gebruiken de telefoon om het contact met hun klanten te onderhouden. Verzamelingen van gespreksopnames kunnen volgens de Hoge Raad vallen onder het bestandsbegrip van art. 1 sub c Wbp en daarmee ook onder het inzage-recht. Er werd in casu aangenomen dat sprake was van voldoende structuur.

c. Heeft verzoeker zich afdoende gelegitimeerd?

De identiteit van degene die een verzoek om inzage doet dient op deugdelijke wijze te worden vastgesteld.⁴⁶ Daarbij speelt ook de mate van vertrouwelijkheid van de gevraagde gegevens een rol. Dat kan inhouden dat de gemachtigde van de betrokkene moet beschikken over een machtiging en een kopie van het identiteitsbewijs van de betrokkene.⁴⁷ In een zaak tegen het Bkr oordeelde het Hof Arnhem dat de door het Bkr ten opzichte van een gemachtigde gehanteerde legitimatieprocedure niet disproportioneel was.⁴⁸ Ten aanzien van minderjarigen geldt de regeling van art. 37, lid 3, Wbp. Het recht op inzage wordt dan door de wettelijk vertegenwoordigers uitgeoefend.

39. Voor een definitie zie art. 1 sub e Wbp.

40. Zie *Kamerstukken II* 1997/98, 25 892, nr. 3, p. 26.

41. Zie *Kamerstukken II* 1997/98, 25 892, nr. 3, p. 157.

42. Vergelijk de Memorie van Antwoord Eerste Kamer bij de Wpr: *Kamerstukken I* 1987/88, I, nr. 19095, 2b, p. 10.

43. Brief Cbp inzake Dexia: z2003-1617 d.d. 3 september 2004, p. 13.

44. *LJN AZ4663*, Hoge Raad, R06/045HR d.d. 29 juni 2007 (Dexia-1); r.o. 3.4; *LJN AZ4664*, Hoge Raad, R06/046HR d.d. 29 juni 2007 (Dexia-2); r.o. 3.4.

45. *LJN AZ4663*, Hoge Raad, R06/045HR (Dexia-1) en *LJN AZ4664*, Hoge Raad, R06/046HR d.d. 29 juni 2007 (Dexia-2), r.o. 3.7 en 3.8. Zie ook r.o. 3.8 in *LJN BA3529*, Hoge Raad, R06/163HR d.d. 29 juni 2007 (HBU).

46. Art. 37, lid 2, Wbp.

47. *Uitsprakenbundel Wet bescherming persoonsgegevens*, van Dijk e.a. (red.), Den Haag, SDU 2009. Zie nr. 37.1.

48. Rechtbank Arnhem, zaaknummer/rekestnummer 171494 /HA RK 08-177 d.d. 6 oktober 2008.

d. Wat kost een inzageverzoek?

De verantwoordelijke kan bij de voldoening aan een verzoek kosten in rekening brengen. Het betreft een vergoeding van €0,23 per pagina met een maximum van €4,50 bij eenvoudige verzoeken. Als de verantwoordelijk meer kosten moet maken kan dat oplopen tot €22,50. Aldus het Cbp in een geschil over de door het Bkr in rekening te brengen kosten bij een inzageverzoek.⁴⁹ Over de vergoeding is geen BTW verschuldigd.⁵⁰ Een vraag die aan de orde kwam ten aanzien van de aan het Bkr betaalde vergoedingen. Er is volgens de fiscus geen sprake van een prestatie tegen vergoeding voor de BTW in de zin van de Wet op de omzetbelasting 1968. Er is dus geen sprake van een vrijgestelde prestatie maar van een niet belaste prestatie.

e. Inzage door middel van een afschrift of een overzicht?

Algemeen

Het is de vraag of bij het voldoen aan een verzoek om inzage een overzicht moet worden verstrekt dan wel een afschrift. De Wbp spreekt (evenals zijn voorganger de Wpr) van een overzicht van verwerkte persoonsgegevens. Dat zou betekenen dat als uitgangspunt geen afschriften hoeven te worden verstrekt. De Wbp schrijft dat niet voor. In het kostenbesluit bij de Wpr en later bij de Wbp is echter onder meer vanwege de hoge kosten van afschriften in de medische sector een hogere vergoedingsmogelijkheid voor inzage door middel van afschriften in het leven geroepen.⁵¹ Doordat in de kostenbesluiten over afschriften wordt gesproken in plaats van overzichten is wel geopperd dat het inzagerecht inhoudt dat een afschrift moet worden verschaft. In de Dexia-uitspraken oordeelt de Hoge Raad in het verlenge van een gelijkkluidend advies van het Cbp⁵² dat soms onvermijdelijk is om inzage te verschaffen in de vorm van een kopie.⁵³ Op grond van art. 46 lid 6 Wbp kan eventueel de rechter voorafgaand aan het voldoen aan een inzageverzoek gelasten om de stukken aan hem voor te leggen. Indien de stukken passages bevatten die zijn uitgezonderd van het recht op inzage mogen die worden afgeschermd.⁵⁴ De Raad van State daarentegen heeft in een uitspraak bepaald dat het inzagerecht uitsluitend betrekking heeft op persoonsgegevens en niet verplicht tot het geven van

afschriften.⁵⁵ Er lijkt enige spanning te zitten tussen beide uitspraken.⁵⁶

Voice logging

Het is (los van eventuele afspraken daarover in een overeenkomst of in een gedragscode⁵⁷) de vraag of het inzagerecht zich zou moeten uitstrekken tot de gehele inhoud van een gespreksopname. Relevante gegevens uit de gesprekken worden immers verwerkt (overgenomen) in de administratieve systemen. De opnames zelf vervullen alleen nog een rol in het kader van reconstructie bij betwisting van de in de administratie vastgelegde gegevens (gedurende de bewaartermijn) en ten behoeve van het beoordelen van de kwaliteit van het personeel. De vraag is nu of bij een verzoek om inzage op grond van de Wbp inzage moet worden verleend door het ter beschikking stellen van een kopie van de gespreksopname of van een schriftelijke weergave van het complete gesprek dan wel dat volstaan kan worden met een schriftelijk overzicht van de in het gesprek verwerkte persoonsgegevens. Naar mijn mening is dat laatste het geval.⁵⁸ Bij het inzagerecht gaat het immers om de verwerkte persoonsgegevens. Tenzij het onmogelijk is om zonder kennis te nemen van het gehele gesprek voldoende inzicht te krijgen in de verwerkte persoonsgegevens.⁵⁹

Andere media

Het belang van de vraag hoe inzage moet worden verleend wordt met name in de financiële wereld geleidelijk groter. Dat komt door de ontwikkeling van nieuwe communicatiekanalen richting klant. Na telefoon en email ontwikkelen sms, chat, voice-chat, video-chat en video-conferencing zich in snel tempo. Bij deze kanalen gelden naar mijn mening in beginsel dezelfde uitgangspunten als voor de vastlegging van telefoongesprekken: de vastlegging zelf vormt geen persoonsgegevens; het inzagerecht betreft de in de vastlegging verwerkte persoonsgegevens.

49. *Uitsprakenbundel Wet bescherming persoonsgegevens*, van Dijk e.a. (red.), Den Haag, SDU 2009. Zie nr. 39.1. Ook Rechtbank Arnhem, zaaknummer/rekestnummer 171494/HA RK 08-177 d.d. 6 oktober 2008. Bevestigd door het Hof Arnhem in haar beschikking met zaaknr. 200.021.810 d.d. 1 september 2009.

50. *Fiod infobulletin* 89/476. Zie *Wet bescherming persoonsgegevens, leidraad voor de praktijk* (losbladig) (red. Berkvens en van der Horst), aantekening 4 bij art. 39.

51. Zie art. BW 7:456 jo. 7:454.

52. z2003-1617, 3 september 2004.

53. *LJN* AZ4663, Hoge Raad, R06/045HR d.d. 29 juni 2007 (Dexia-1); r.o. 3.4; *LJN* AZ4664, Hoge Raad, R06/046HR d.d. 29 juni 2007 (Dexia-2); R.O. 3.4; *LJN* BA3529, Hoge Raad, R06/163HR d.d. 29 juni 2007 (HBU). Zie r.o. 6.

54. R.o. 3.6 laatste 2 zinnen.

55. Afdeling bestuursrechtspraak, Raad van State nr. 200601984/1, *LJN* AZ3237 d.d. 29 november 2006 (onderscheid gegevens en gegevensdrager). Zie ook *Uitsprakenbundel Wet bescherming persoonsgegevens*, van Dijk e.a. (red.), Den Haag, SDU 2009. Zie nr. 35.6. In r.o. 2.5.1 wordt het volgende opgemerkt: *Uit de tekst van artikel 1, eerste lid, aanhef en onder c, h en i, van de Wpolr blijkt dat het regime van de Wpolr uitsluitend van toepassing is op persoonsgegevens, als bedoeld in artikel 1, aanhef en onder a, van de Wbp. De wetsgeschiedenis biedt geen grond aan deze bepalingen een andere betekenis toe te kennen dan uit hun tekst voortvloeit. Het verstrekkingenregime van de Wpolr heeft derhalve betrekking op persoonsgegevens in vorenbedoelde zin en - anders dan de Wob - niet op de documenten waarin ze kunnen zijn vevat.*

56. Zie mijn bespreking in *Wob-verzoek om inzage in politieregister*, noot bij ABRvS, s-Gravenhage 29 november 2006, nr. 200601984/1, *LJN* AZ3237, *P&I* 2007/1, p. 25/26.

57. Art. 8.5.5 van de inmiddels vervallen Gedragscode financiële instellingen 2003 geeft de betrokkene in bepaalde gevallen een expliciet recht op kopie of transcriptie van een gespreksopname bij geschillen of oneigheden. Zie *LJN* BA3529, Hoge Raad, R06/163HR d.d. 29 juni 2007 (HBU), r.o. 3.7.

58. J.M.A. Berkvens, *Persoonsgegevens, wat zijn dat?*, *P&I* 2005/6, p. 258-259.

59. Zie ook r.o. 3.9 in *LJN* BA3529, Hoge Raad, R06/163HR d.d. 29 juni 2007 (HBU).

9. Conclusie

Nagaan of aan een verzoek om inzage tegemoet moet worden gekomen betekent het afvinken van een forse checklist. Eerst moet worden nagegaan of sprake is van persoonsgegevens. Vervolgens moet worden nagegaan of de uitzondering van persoonlijk gebruik verdere toepasselijkheid van de Wbp uitschakelt. Daarna komt de vraag aan de orde of de verantwoordelijke een beroep kan doen op een van de uitzonderingen van art. 35 en art. 43 van de Wbp. Vaak zal sprake zijn van een stelsel van overlappende weigeringsgronden. De Dexiazaken hebben enige duidelijkheid gebracht. Maar nog lang niet alle principiële vragen zijn beantwoord.